

Лиза Марклунд - „Червения вълк“

Аника Бенгтзон спира пред прага на редакционната зала, примигвайки срещу острата бяла светлина от неоновите лампи. Блъсва я звукова вълна: тракат принтери, свистят скенери, нокти почукват по клавиатурите; хора захранват машините с текстове, образи, писма и команди, загубили надежда, че работата някога ще свърши.

Няколко пъти поема дълбоко въздух и хлътва в помещението. Неспирната дейност по новините тъне в съсредоточено мълчание. Шефът Спике чете нещо с кръстосани връз бюрото крака. Временно завеждащият новините се вижда в дисплея на компютъра със зачервени, бдителни очи – Ройтерс, френската АФП, Асошиейтед Прес, ТТА и ТТВ1; нескончаем поток от местни и международни, спортни и финансови новини и телеграми от цял свят. Все още не се чуват екзалтирани викове – никакъв шумен ентузиазъм или изблици на разочарование по повод сполучливи или не чак дотам материали, никакви разгорещени спорове в защита на даден аргумент за сметка на друг. Без да ги поглежда, тя се промъква покрай тях, но и те не я забелязват.

Внезапно някакъв звук, някакво предизвикателство, разцепва електронното жужене.

– Значи, пак изчезваш?

Тя трепва, прави неволна стъпка встрани и вдига поглед към Спике само за да бъде заслепена от настолната му лампа.

– Чувам, че летиш за Люлео следобед.

Аника удря бедро в бюрото на сутрешния редактор в бързината да стигне до своето. Спира, затваря за миг клепащи и усеща как чантата ѝ се свлича към лакътя, докато се извърща.

– Възможно е. Защо?

Но редакторът вече е изчезнал, оставяйки я да се пържи под втренчените погледи на останалите и жуженето в нюзрума. Облизва нервно устни и провесва чантата през рамото си, усетила как техният скептицизъм лепне по найлона на ватираното ѝ яке. Понася се плавно към убежището си. Стъклата на нейния аквариум, миниатюрната ѝ персонална кабинка, вече са близо. Изпълнена с чувство на облекчение, тя плъзва вратата встрани и потъва вътре. Остава я да се затвори зад гърба ѝ, обляга глава върху хладната стъклена повърхност. Добре поне, че ѝ оставиха собствен кабинет. Наясно е, че думи като устойчивост и сигурност добиват все по-голямо значение както лично за нея, така и за обществото като цяло. Докато хаосът напират и характерът на войната се мени, става по-важно от всякога да обърнеш поглед назад и се поучиш от историята. Хвърля чантата и якето върху дивана за посетители и включва компютъра. Новинарският шум отслабва все повече, макар да е седнала в самото му пулсиращо, електронно сърце. Водещите събития от днес утре ще са забравено минало. Тя вече не разполага с енергия да удържа темпото на електронната новинарска система, осигурявана от Асошиейтед Прес, информационното чудовище на дигиталния век. Прокарва пръсти през косите си. Може пък да е просто уморена. Седи търпеливо, подпряла брадичка с длани, докато се зареждат програмите, после отваря материала. Вече ѝ се вижда доста интересен, само че костюмарите по-нагоре не проявяват същия ентузиазъм. Спомня си Спике преди малко, надигнал глас над вълните. Подрежда бележките и започва да се приготвя за презентацията си.

Стълбището е мрачно. Момчето затваря вратата на апартамента и се ослушва внимателно. От открития прозорец на стълбището при жилището на стария Андершон се чува свистене, както обикновено. Радиото на дъртака е включено, но иначе е тихо, напълно спокойно.

За нищо не те бива, казва си той. Тук няма никого. Мухльо такъв.

Остава така няколко секунди, после поема решително към предната врата. Един истински боец не се държи по този начин. Та той е почти майстор, „Жесток дявол“ всеки момент ще оглави класацията на Теслатрон. Играта му е ясна: никакво колебание в битка.

Отваря рязко вратата с познатото протяжно скърцане. Заради неспирния снеговалеж тя се открява съвсем мъничко – никой още не е почиствал стълбите тази сутрин. Промъква се с усилие през процепа навън. Ремъкът на раницата му обаче се закача за дръжката и раздражението от неочакваното дръпване едва не го разплаква. Опъва и тегли, докато някакъв шев се разкъсва, но много важно.

Препъва се по стълбите, размахвайки диво ръце за равновесие. Сигнал веднъж долу, той надниква през снежната пелена над оградата и застива на място.

Цялото небе е озарено от синкави, припламващи светлини. Те са вече тук, казва си той, а гърлото му се свива. Няма шега.

Понечва да тръгне, но пак спира до някаква счупена косачка, която едва се подава изпод снега, а сърцето му блъска все по-бързо и по-бързо: дум-дум-дум. Примижава силно. Не иска да го види, не смее да отиде и погледне. Затова стои така, докато гелът по косата му се втвърдява, остри снежинки кацат по носа, а ушите щипят от студ. Всеки звук потъва в снежен памук, едва долавя далечния грохот на стоманолеярните.

И сега чува гласове, шум от двигател, може би са два. Отваря широко, колкото може, очи и поглежда към футболното игрище.

Полиция, казва си. Няма страшно.

Изчаква да се поуспокои, преди да поеме бавно към пътя, внимателно приведен напред. Две полицейски коли и линейка, хора със самоуверена осанка и широки плещи, с кожени колани и униформи.

Оръжия, мисли си момчето. Пистолети. Бум-бум и си мъртъв.

Те стоят и си говорят, пристъпват насам-натам, сочат към нещо. Някакъв мъж размотава ролка с лента; жена затваря задните врати на линейката, преди да се настани отпред, до шофьора. Той очаква да чуе сирени, но напразно.

Няма смисъл да бързат към болницата. Защото е вече мъртъв, казва си момчето. Нищо не можех да сторя.

Звучите от автобус, ускоряващ надолу по пътя, стават по-отчетливи. Гледа как единицата се понася покрай оградата, ядосан задето го е изпуснал. Мама толкова се дразни, когато закъснява.

Трябва да побърза, да тича, само че краката отказват да го слушат. Няма да излиза на пътя. Може да има коли. Боядисани в златисто.

Отпуска се на колене с разтреперани ръце, започва да плаче при мисълта какъв неспасяем мухльо е и не може да се спре.

– Мамо – шепне той, – видях го, без да искам.

Андерс Шюман, главният редактор, разгръща графика с диаграма на тиражите върху заседателната маса пред себе си. Запотените му ръце потръпват. Вече знае съдържанието на колонките с цифри, но заключенията и анализите го карат да поруменее.

Наистина се получава. Всичко е наред.

Поема дълбоко дъх, отпуска длани върху плота, надвесва се напред и чака да попие цялата информация. Новият подход, наложен в новинарския отдел, несъмнено показва резултати – както по отношение на тиражите, така и на финансовите резултати. Ето го тук, черно на бяло. Работата върви, горчилката от последните съкращения е отмита.

Реорганизацията е завършена, хората са мотивирани и работят за общата цел независимо от всичко.

Тръгва покрай облата орехова маса, а пръстите му поглаждат дървената повърхност. Красива маса. Той я заслужава. Авторитарното отношение към персонала се оказва най-правилният подход.

Чудя се дали някой друг щеше да го постигне, мисли си той, макар да му е ясно, че такъв няма. Най-накрая успя да се докаже.

Договорът му с печатницата съкращава производствените разходи с осем на сто. Така спестява на собствениците милиони всяка година. А рецесията означава по-ниски цени на хартията, което не е негова заслуга, разбира се, но си е пак плюс за бизнеса. Новият шеф на пласмента привлича още рекламодатели и за последните три тримесечия са отнели пазарен дял не само от сутрешните издания, но и от електронните медии.

А кой уволни дъртото копеле, дете продаваше рекламна площ така, сякаш става дума за някой селски седмичник?

Шюман се усмихва вътрешно.

Най-важна май се окаже последователната му политика да продава рекламна площ на първа страница и в приложенията. Още е твърде рано да брои пилците, но, да не чуе дяволът, изглежда, ще догонят конкуренцията ако не тази финансова година, то през следващата.

Главният редактор се протяга и разтрива кръста си. За пръв път, откакто е дошъл във Вечерна поща, изпитва чувство на истинско удовлетворение. Точно такава си е представял новата работа.

Но е малко гадничко, че му трябваха цели десет години.

– Мога ли да вляза? – пита по интеркома Аника Бенгтзон.

Сърцето му трепва, магията се изпарява. Вдишва и издишва дълбоко няколко пъти, преди да приближи бюрото, за да натисне бутона и каже „разбира се“. Вторачва поглед в руското посолство, докато изчаква нервните стъпки на репортерката към вратата. Нарастващият успех на вестника означава, че най-накрая новинарите започват да му засвидетелстват известно уважение. Най-силно впечатление прави ограниченият трафик през вратата на кабинета му. Това се дължи отчасти на вътрешната реорганизация: четиримата всемогъщи редактори сега работят на смени, като надзирават различните отдели, и всичко става така както го е замислил. Разпределил е отговорностите надолу по йерархията и вече не трябва непрекъснато да се разправя с целия персонал, а налага властта си с помощта на своите заместници. Вместо да го направи по-слаб, това делегиране на права укрепва неговите собствени.

Аника Бенгтзон, бивш началник на криминалния отдел, е поканена да бъде сред четиримата избрани. Тя отказва и двамата се поскарват. Шюман е разкрил вече плановете си за нея: вижда я като един от тримата възможни кандидати за собствения си пост и показва желание да я включи в реализирането на една още по-мощна програма. Повишаването като един от четиримата редактори ще е първата стъпка, но тя отхвърля предложението.

– Не знам как да те накажа – заявява той, не вярвайки на ушите си.

– Разбира се, че знаеш – отвърща тя, вперила в очите му непроницаем поглед изпод пърхащите си клепки. – Просто го направи.

Бенгтзон е сред малцината, които си въобразяват, че могат да влизат при него когато поискат, а той се дразни от факта, че не прави нищо по въпроса. По-специалното отношение към нея се дължи отчасти на колосалната медийна буря от миналата Коледа, когато някакъв смахнат сериен убиец я взе за заложник в един тунел. Ако се вярва на маркетинговите проучвания, именно това прекъсва устремното плъзгане на тиражите по низходящата спирала. Читателският интерес към Вечерна поща се събужда отново,

след като в него излиза историята за майката на две деца, прекарала цяла нощ с Бомбаджията. Така че има доста основателна причина да гали Бенгтзон с перце още известно време. Начинът, по който се държа тя тогава, както и вниманието, последвало нейното освобождаване, правят впечатление даже на управителния съвет – особено фактът, че по нейно настояване пресконференцията се провежда в общата зала на вестника. Всъщност всичко тръгна от председателя на съвета, Херман Венергрэн, след като вижда логото на Вечерна поща да се върти на живо по Си Ен Ен. Впечатленията на Шюман от тази пресконференция са по-други, отчасти защото е застанал точно зад Аника, под прожекторите, по време на предаването и отчасти заради безкрайните повторения, излъчени по всички канали. Вижда рошовата ѝ коса, напрегнатите очертания на раменете. На екрана Бенгтзон изглежда пребледняла и леко замаяна, отговаря на въпросите ясно и отривисто на приличен гимназиален английски.

– Слава Богу, мина без емоционални изцепки – съобщава на един от собствениците след това Венергрэн по мобилния си от офиса на Шюман.

Ясно си спомня страха, който закиселява в устата му пред устието на онзи тунел, когато проехтява изстрелът. Само без убит репортер, казва си той, каквото и да е, само без убит репортер, моля те, Господи. Отмества поглед от бункера на посолството и се отпуска в креслото.

– Всичко тук ще се разпадне някой ден – отбелязва тя, докато затваря вратата.

Той не си прави труда да се усмихне.

– Мога да си позволя нови мебели. Вестникът върви на пета скорост.

Репортерката хвърля бегъл, почти скришен поглед към диаграмите върху масата. Шюман я изучава внимателно с очи, докато тя предпазливо присяда в едно от тежките кресла.

– Искам да пусна нова серия статии – съобщава Аника, вперила поглед в бележките си.

– Идната седмица има годишнина от атаката във въздушната база F 21 в Люлео, така че е логично да се започне с това. Мисля, че вече е дошло време да се направи свястно обобщение на случилото се, на всички известни факти. Те не са кой знае колко, ако трябва да сме честни, но бих могла да се поровя още малко. Вече са минали повече от трийсет години, но все са останали стари служители в базата. Може би е дошло време някой да проговори. Няма как да разбереш отговора, ако първо не попиташ...

Шюман кимва, скръствайки ръце на корема си. След като цялата дандания от миналата Коледа приключва, Аника си остава три месеца у дома. Наричат го служебен отпуск. Когато се връща на работа в началото на април, държи да си остане независим разследващ репортер. И оттогава съсредоточава цялото си внимание върху тероризма, неговата история и последици. Нищо забележително, никакви апокалиптични разкрития – рутинни репортажи от мястото на събитието, атаките над Световния търговски център, няколко статии за взрива в онзи финландски мол, интервюта с оцелели от бомбените атентати в Бали.

Истината е, че напоследък не прави нищо особено. А сега иска да задълбае още повече в стари терористични актове. Но дали някой се интересува все още от такива неща и дали си струва тъкмо сега да изтупват прахта от тази тема?

– Добре – промълвя бавно той, – би могло да излезе нещо. Да разчовъркаме старите национални рани, отвлечането на летище Бултофта, обсадата на западногерманското посолство, заложниците от Нормалмсторг...

– И убийството на Палме. Знам. Както знам, че за нападението над F 21 не е писано отдавна.

Тя оставя записките в скута си и се навежда напред.

– Министерството на отбраната държи това под плътен похлупак с помощта на цял кодекс нормативи за секретност. По онова време базата не е разполагала с опитни

пиари, така че бедният нещастник, който отговаря за нея, е бил принуден да крещи на репортерите да съблюдават правилата за национална сигурност.

Нека посвири още малко на тая струна, казва си той.

– Добре де, с какво разполагаме? – обажда се шефът. – Ама наистина?

Аника свежда прилежно поглед към листовите в скута си, но той е убеден, че знае съдържанието им наизуст.

– Вечерта на седемнайсети ноември хиляда деветстотин шейсет и девета година един изстребител тип „Дракен“ избухва насред базата F 21 в местността Калакс, близо до Люлео – казва бързо репортерката. – Един човек е обгорен до такава степен, че умира от раните си.

– От войниците, нали?

– Това се разбра чак по-късно. Да. Закаран е с медицински хеликоптер до Университетската болница в Упсала, а после цяла седмица е между живота и смъртта. Предупредили са роднините да мълчат. Едва няколко години след това надигат страхотен вой, понеже не получават никакво обезщетение от военните.

– И няма задържани по случая?

– Полицията разпитала към хиляда души, а онези от сигурността – вероятно много повече. Привиквали всяка групировка с дори намек за леви убеждения от района на Норботен, до последния човек – и нищо. Но работата не е толкова проста. Истинската левица съумява да се покрие и да остане сплотена – никой не ги познава по име, всички са с псевдоними.

Андерс Шюман пуска носталгична усмивка. Той самият за известно време се подвизава под името „Пер“.